

Polska: Ustawa sieciowa - korzyści dla OZE i magazynów energii

Ustawa sieciowa ma usprawnić proces przyłączeniowy i zwiększyć przejrzystość, przy jednoczesnym uporządkowaniu mechanizmów alokacji mocy.

Required information: Abstract: Ustawa sieciowa a korzyści dla OZE i magazynów energii. Uspawnienie procesu przyłączeniowego i zwiększenie przejrzystości, przy jednoczesnym uporządkowaniu mechanizmów alokacji mocy.

W skrócie

Polska od lat zмага się z usprawnieniem dostępu do sieci elektroenergetycznej dla odnawialnych źródeł energii (OZE). Po kilku miesiącach intensywnych prac legislacyjnych tzw. ustawa sieciowa (UC84) została uchwalona przez Sejm i Senat a obecnie oczekuje na podpis Prezydenta. Jej celem jest wprowadzenie szerokiej reformy zasad przyłączania instalacji do krajowej sieci elektroenergetycznej oraz odpowiedź na wieloletnie oczekiwania branży dotyczące uproszczenia procedur, zwiększenia przejrzystości i odblokowania dostępnych mocy przyłączeniowych. To kluczowy element pakietu antyblackoutowego i akt o fundamentalnym znaczeniu dla polskiej transformacji energetycznej.

Nowe przepisy mają rozwiązać problemy, z którymi sektor zmagał się od lat: przewlekłość postępowań, nadmierne wymogi formalne, ograniczone moce przyłączeniowe oraz niską przewidywalność inwestycyjną.

Spis treści

Ustawa sieciowa - korzyści dla OZE i magazynów energii

W szczególności:

Najważniejsze informacje
Kontekst
Wnioski

Najważniejsze informacje

- **Ogólny przegląd warunków i środków zapobiegających blokowaniu mocy przyłączeniowych:** Wprowadzone zostaną nowe narzędzia ograniczające „rezerwowanie” i blokowanie mocy przyłączeniowej przez projekty, które nie są realizowane:
 - zwiększenie zaliczki na poczet opłaty przyłączeniowej,
 - wprowadzenie bezzwrotnej opłaty za złożenie wniosku o wydanie warunków przyłączenia dla sieci powyżej 1 kV – w wysokości 1 zł za 1 kW wskazany we wniosku (maksymalnie 100 000 zł),
 - obowiązek ustanowienia zabezpieczenia wykonania umowy o przyłączenie, które zostanie zatrzymane w przypadku niewykonania inwestycji,
 - umowy o przyłączenie będą zawierać obowiązek realizacji kolejnych etapów projektu (tzw. kamieni milowych); ich niewykonanie spowoduje wygaśnięcie umowy z mocy prawa, a zwolniona moc przyłączeniowa zostanie rozdysponowana w drodze aukcji,
 - skrócenie ważności warunków przyłączenia z dwóch lat do jednego roku.

Przepisy przejściowe przewidują obowiązek dla podmiotów, które uzyskały warunki przyłączenia przed wejściem w życie ustawy sieciowej, lecz nie zawarły jeszcze umowy o przyłączenie, aby uzupełnić wymaganą zaliczkę oraz ustanowić zabezpieczenie wykonania umowy. W przeciwnym razie wydane warunki wygasną. Przedstawiciele branży OZE podkreślają, że zastosowanie tych zasad do projektów już będących w toku w praktyce prowadzi do retroaktywnego działania przepisów oraz naruszenia praw nabytych, co stanowi jedną z najpoważniejszych krytyk wobec ustawy sieciowej.

- **Zabezpieczenie wykonania umowy o przyłączenie i preferencje dla projektów w toku:** Zabezpieczenie wykonania umowy o przyłączenie będzie wynosiło 30 zł za 1 kW dla pierwszych 100 MW oraz 60 zł za 1 kW powyżej 100 MW:
 - dla wytwórców energii z morskich farm wiatrowych wysokość zabezpieczenia będzie niższa niż obecnie wymagane na podstawie ustawy offshore, a odpowiednia część już wniesionego zabezpieczenia zostanie zwrócona w ciągu trzech miesięcy od wejścia w życie ustawy sieciowej;

- inwestorzy, którzy uzyskali warunki przyłączenia przed wejściem w życie ustawy sieciowej, ale nie zdążyli zawrzeć umowy o przyłączenie, będą mogli wnieść pełne zabezpieczenie już po podpisaniu umowy, zamiast uiszczać zaliczkę na poczet opłaty przyłączeniowej; w takim przypadku operator musi zwrócić wcześniej wniesioną zaliczkę w terminie 30 dni od otrzymania zabezpieczenia;
- dla projektów będących już w toku przewidziano ulgę, umożliwiającą wniesienie zabezpieczenia w wysokości 25% ustawowej stawki.
- **Kamienie milowe i terminy realizacyjne wraz z opłatą za wydłużenie:** Ostateczne pozwolenie na budowę będzie musiało zostać uzyskane w terminie 30 miesięcy dla instalacji fotowoltaicznych oraz magazynów energii, a w terminie 42 miesięcy dla lądowych farm wiatrowych i biogazowni. Jeżeli ten kamień milowy nie zostanie zrealizowany, umowa o przyłączenie wygaśnie z mocy prawa, a wniesione zabezpieczenie zostanie utracone, chyba że opóźnienie wynika z działania siły wyższej. Dopuszczalne jest jednorazowe wydłużenie tych terminów o maksymalnie 24 miesiące po uiszczeniu opłaty obliczanej według stawki 60 zł/kW, z limitem 12 mln zł. W przypadku projektów, które już posiadają warunki przyłączenia lub zawarte umowy, opłata wynosi 50% tej podstawowej kwoty.
- **Możliwa zmiana lokalizacji projektu:** Ustawa sieciowa dopuszcza modyfikację warunków przyłączenia w zakresie lokalizacji inwestycji, pod warunkiem że instalacja pozostanie na terenie tej samej gminy lub gmin bezpośrednio z nią sąsiadujących. Ograniczenie to nie dotyczy lokalizacji stacji elektroenergetycznej stanowiącej część przyłączanego obiektu. Rozwiązanie to odpowiada postulatowi inwestorów, ułatwiając optymalizację lokalizacji projektów w sektorze OZE i umożliwiając ich kontynuację bez utraty praw do przyłączenia, przy jednoczesnym zachowaniu spójności z planowaniem przestrzennym.
- **Cable pooling i optymalizacja wykorzystania istniejącej infrastruktury sieciowej:** Ramowy model cable poolingu zostanie rozszerzony na wszystkie typy instalacji, ze szczególnym uwzględnieniem magazynów energii, co umożliwi wspólne korzystanie z jednego przyłącza oraz lepsze wykorzystanie dostępnej mocy sieciowej. Obowiązek sporządzenia analizy wpływu na system elektroenergetyczny zostanie zniesiony w przypadku dodawania kolejnej instalacji lub zwiększenia mocy zainstalowanej, o ile moc przyłączeniowa pozostaje bez zmian. Biogazownie przyłączone do sieci poniżej 110 kV również mogą zostać zwolnione z konieczności wykonania takiej analizy, jeśli złożą zobowiązanie do pracy zgodnie z harmonogramem uzgodnionym z operatorem, odzwierciedlającym potrzeby systemu elektroenergetycznego.
- **Uproszczenie procedur i cyfryzacja procesu przyłączeniowego:** Proponowane przepisy redukują formalności związane z ubieganiem się o przyłączenie. Ograniczono liczbę dokumentów składanych wraz z wnioskiem, w tym wyeliminowano obowiązek dołączania decyzji o warunkach zabudowy. Cały proces ma być obsługiwany elektronicznie, co usprawni komunikację z operatorami. Jednocześnie wprowadzono określone terminy proceduralne: operator będzie miał 60 dni na wezwanie do uzupełnienia wniosku, natomiast podmiot ubiegający się o przyłączenie – 6 miesięcy na skierowanie sprawy w zakresie odmowy zawarcia umowy o przyłączenie do Prezesa URE.
- **Transparentność operatorów:** Operatorzy będą zobowiązani do publikowania informacji o dostępnych mocach przyłączeniowych oraz o kryteriach i metodologii obliczania przepustowości sieci, a także do udostępniania statusu i sposobu rozpatrywania wniosków o przyłączenie. Ma to skutkować ułatwieniem w planowaniu nowych inwestycji.
- **Elektroniczne systemy wnioskowania:** Stworzone zostaną także scentralizowane platformy teleinformatyczne służące elektronicznemu składaniu, prowadzeniu i monitorowaniu wniosków, co ma zwiększyć przejrzystość, przewidywalność i efektywność procesu przyłączeniowego.
- **Dłuższe vacatio legis dla projektów realizowanych:** Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom branży OZE, wprowadzono sześciomiesięczne vacatio legis dla projektów będących w toku, podczas gdy sama ustawa zasadniczo wejdzie w życie po 14 dniach od ogłoszenia. Celem jest umożliwienie większej liczbie projektów posiadających już warunki przyłączenia skorzystania z korzystniejszych przepisów przejściowych, dając im dodatkowe sześć miesięcy na dostosowanie się do nowych wymogów i przyspieszenie prac inwestycyjnych.

Kontekst

Projekt nowelizacji tzw. ustawy sieciowej został wpisany do programu prac legislacyjnych w styczniu 2025 r., a w marcu trafił do Rządowego Centrum Legislacji. Mimo że Ministerstwo Energii podkreślało jego priorytetowy charakter, prace nad ustawą znacząco się wydłużyły, a sama propozycja od początku spotykała się z istotną krytyką ze strony branży OZE. Ostatecznie dopiero w marcu 2026 r. projekt został przyjęty przez parlament i skierowany do podpisu Prezydenta.

Głównym celem reformy było odblokowanie mocy przyłączeniowych oraz zwiększenie elastyczności procedur administracyjnych związanych z przyłączaniem odnawialnych źródeł energii. Z danych Ministerstwa Energii wynika, że wydano warunki przyłączenia

na około 240 GW — w tym ok. 150 GW dla instalacji OZE oraz ok. 90 GW dla magazynów energii. Znaczna część tych projektów pozostaje jednak nieaktywna, co w praktyce „zamraża” dostępne moce przyłączeniowe. Tego rodzaju nieaktywne inicjatywy określane są mianem „projektów widmo” lub „projektów zombie”, które — w ocenie Ministerstwa Energii i PSE, krajowego operatora systemu przesyłowego — blokują rozwój nowych inwestycji.

Branża zwraca jednak uwagę, że działania wymierzone w eliminację projektów widmo mogą w praktyce dotknąć także realnych, lecz kapitałochłonnych inwestycji wymagających dłuższego cyklu przygotowawczego. Nowe obowiązki dotyczące zabezpieczeń finansowych oraz skrócone terminy mogą szczególnie utrudnić wejście na rynek mniejszym podmiotom, a w skrajnych przypadkach prowadzić do utraty praw nabytych w odniesieniu do projektów już rozwijanych.

Rozbieżność tych ocen była jednym z kluczowych czynników wydłużających prace nad ustawą. Ministerstwo Energii oraz PSE konsekwentnie argumentowały, że intencją reformy jest uwolnienie mocy blokowanych przez projekty nieaktywne, tak aby umożliwić rozwój nowych źródeł — w szczególności OZE oraz magazynów energii. Inwestorzy z kolei podkreślali, że obecna sytuacja wynika w dużej mierze z decyzji podejmowanych w przeszłości przez operatorów sieci, a proponowane zmiany próbują naprawić wieloletnie problemy systemowe kosztem aktywnie prowadzonych projektów.

Wnioski

Celem ustawy sieciowej jest zapewnienie efektywnej alokacji przepustowości sieciowej poprzez eliminację projektów nieprzechodzących do fazy realizacji i wzmocnienie dyscypliny harmonogramowej. Zestaw instrumentów finansowych i administracyjnych (krótsza ważność warunków, opłata za wniosek, zabezpieczenie wykonania umowy o przyłączenie, kamienie milowe) ma gwarantować urealnienie deklarowanych mocy przyłączeniowych oraz uporządkować dostęp do przyłączy. Skutkiem ma być szybsza weryfikacja i uwolnienie puli technicznie dostępnych mocy oraz większa przewidywalność po stronie operatorów i inwestorów.

Jednocześnie nowelizacja wiąże się z podwyższonymi wymaganiami kapitałowymi i organizacyjnymi, co może ograniczyć aktywność mniejszych graczy oraz stanowi istotne zagrożenie dla projektów o dłuższym cyklu przygotowawczym. Branża zgłasza w szczególności obawy dotyczące ryzyka utraty praw nabytych, nadmiernego obciążenia projektów we wczesnej fazie rozwoju oraz potencjalnego zniechęcenia do inwestycji w duże, kompleksowe lub innowacyjne przedsięwzięcia, które z natury wymagają dłuższego przygotowania. Zwraca się także uwagę, że obowiązek szybkiego wnoszenia zabezpieczeń oraz krótszy horyzont ważności warunków przyłączenia mogą prowadzić do wcześniejszej selekcji projektów nie z uwagi na ich jakość techniczną, lecz na zdolność inwestorów do ponoszenia kosztów na bardzo wczesnym etapie.

Kontakt

Agnieszka Skorupińska

Partner

agnieszka.skorupinska@bakermckenzie.com

Arkadiusz Ratajczak

Associate

arkadiusz.ratajczak@bakermckenzie.com

Karina Krzoska

Associate

karina.krzoska@bakermckenzie.com

© 2026 Baker & McKenzie. **Ownership:** This site (Site) is a proprietary resource owned exclusively by Baker McKenzie (meaning Baker & McKenzie International and its member firms, including Baker & McKenzie LLP). Use of this site does not of itself create a contractual relationship, nor any attorney/client relationship, between Baker McKenzie and any person. **Non-reliance and exclusion:** All information on this Site is of general comment and for informational purposes only and may not reflect the most current legal and regulatory developments. All summaries of the laws, regulation and practice are subject to change. The information on this Site is not offered as legal or any other advice on any particular matter, whether it be legal, procedural or otherwise. It is not intended to be a substitute for reference to (and compliance with) the detailed provisions of applicable laws, rules, regulations or forms. Legal advice should always be sought before taking any action or refraining from taking any action based on any information provided in this Site. Baker McKenzie, the editors and the contributing authors do not guarantee the accuracy of the contents and expressly disclaim any and all liability to any person in respect of the consequences of anything done or permitted to be done or omitted to be done wholly or partly in reliance upon the whole or any part of the contents of this Site. **Attorney Advertising:** This Site may qualify as "Attorney Advertising" requiring notice in some jurisdictions. To the extent that this Site may qualify as Attorney Advertising, PRIOR RESULTS DO NOT GUARANTEE A SIMILAR OUTCOME. All rights reserved. The content of the Site is protected under international copyright conventions. Reproduction of the content of this Site without express written authorization is strictly prohibited.

